

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SPORT VAZIRLIGI

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**O'ZBEKISTON DAVLAT JISMONIY TARBIYA VA SPORT
UNIVERSITETI**

"Kiritdi"
O'zbekiston davlat
jismoniy tarbiya va
sport universiteti rektori
R. Matkarimov
" _____ 2024-y

"Kelishildi"
O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi
" _____ 2024-y

"Tasdiqlayman"
O'zbekiston Respublikasi
Sport vaziri o'rinbosari
Sh. Maxmudov
" _____ 2024-y

**IJODIY (KASBIY) IMTIHONLAR DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

61010200 - Sport faoliyati (basketbol, boks, voleybol, velosport, gimnastika, suzish, yengil atletika, gandbol, qilichbozlik, og'ir atletika, eshkak eshish, tennis, futbol, badiiy gimnastika, dzyu-do, erkin kurash, belbog'li kurash, taekvondo WT, sambo, kurash, sinxron suzish, badminton, yunon-rim kurashi, ot sporti, triatlon, biatlon, xokkey, regbi, shaxmat, karate WKF, tog' chang'isi, stol tennisi, figurali uchish, chim ustida xokkey, kik-boks, mini-futbol, kamondan otish, muay tay, kibersport, suv polosi, akademik eshkak eshish, zamonaviy besh kurash, bodybuilding va fitnes, snovbord, qo'l jangi, ayollar kurashi), kunduzgi va sirtqi ta'lim yo'nalishlari uchun.

61010300 - Adaptiv jismoniy tarbiya va sport kunduzgi ta'lim yo'nalishi uchun.

CHIRCHIQ – 2024

O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Kengashida ko‘rib chiqilgan va ma’qullangan. 2024 yil 29 fevral dagi 7 -sonli majlis bayoni.

O‘zbekiston Respublikasi xududlarida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish, aholining barcha qatlamlari, ayniqsa yoshlarni jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug‘ullanishga jalb etish, mamlakatimizda bu borada yaratilgan sharoitlardan samarali foydalanish hamd natijalarini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Mamlakatimizda mazkur soha rivojiga qaratilgan qator me’yoriy – huquqiy hujjatlar qabul qilingan va jadallikda hayotga tatbiq etib kelinmoqda.

Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-yanvardagi “O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” **PF-5924-son farmoni**, 2021-yil 24-dekabrda “Davlat oliy ta’lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risidagi” **PQ-60-son qarori**, 2022-yil 3-noyabrda “Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlarni tayyorlash hamda ilmiy tadqiqotlar tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi” **PQ-414-son qaror va farmonlari** ijrosini sifatli bajarish ko‘rsatib o‘tilgan.

O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti va uning Nukus va Fargona filiallaridagi Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha kasbiy (ijodiy) imtihon dasturlari sport maktablari hamda Respublika Olimpiy va paralimpiy sport turlariga tayorlash markazlarining jismoniy tarbiya va sport dasturlari asosida tuzilgan va abituriyentlarning jismoniy mashqlari bajarishdagi amaliy harakat ko‘nikma va malakalarini baholashga mo‘ljallangan.

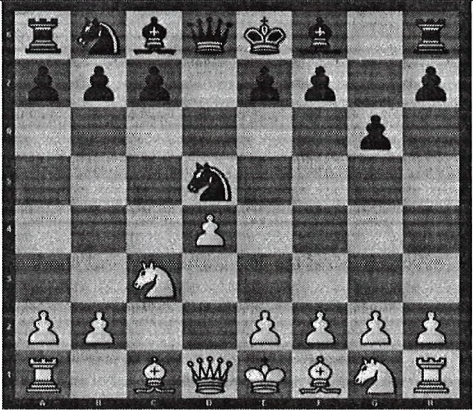
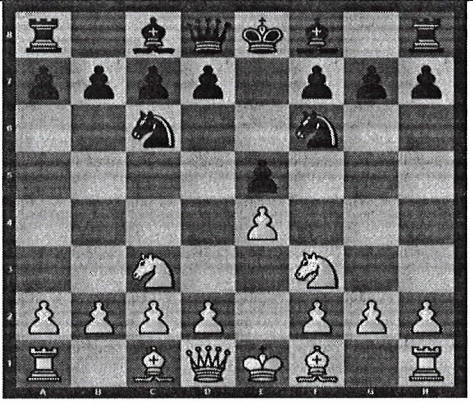
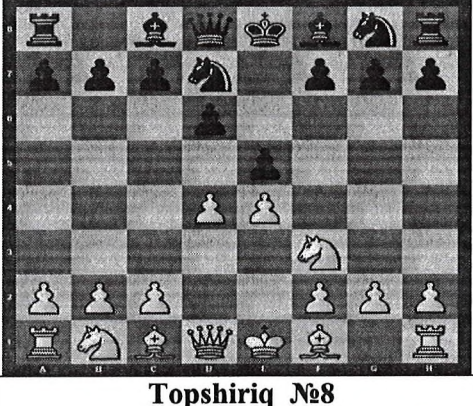
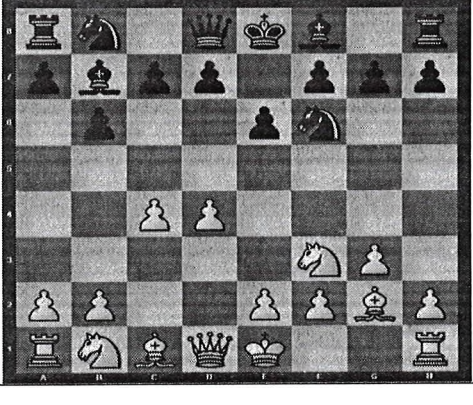
Mazkur dasturlarni tuzishda sport assosatsiyalar, sport federatsiyalar, oliy sport mahorati maktablar va sport maktablar takliflari inobatga olingan hamda ular tomonidan taqrizlar berilgan.

Dasturda **kunduzgi va sirtqi ta’lim** shaklining 61010300–Sport faoliyati (faoliyat turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishi (basketbol, boks, voleybol, velosport, gimnastika, suzish, yengil atletika, gandbol, qilichbozlik, og‘ir atletika, eshkak eshish, tennis, futbol, badiiy gimnastika, dzyu-do, erkin kurash, belbog‘li kurash, taekvondo WT, sambo, kurash, sinxron suzish, badminton, yunon-rum kurashi, ot sporti, triatlon, biatlon, xokkey, regbi, shaxmat, karate WKF, tog‘ chang‘isi, stol tennisi, figurali uchish, chim ustida xokkey, kik-boks, mini-futbol, kamondan otish, muay tay, kibersport, suv polosi, akademik eshkak eshish, zamonaviy besh kurash, bodybuilding va fitnes, snovbord, qo‘l jangi, ayollar kurashi, adaptiv jismoniy tarbiya va sport (parasport) kabi sport turlari bo‘yicha (kasbiy) ijodiy imtihonlarni o‘tkazish tartibi, abuturiyentlarning jismoniy tarbiya va sport sohasidagi amaliy mahorati, ko‘nikma va malakalariga qo‘yilgan talablar hamda baholash mezonlari o‘z aksini topgan.

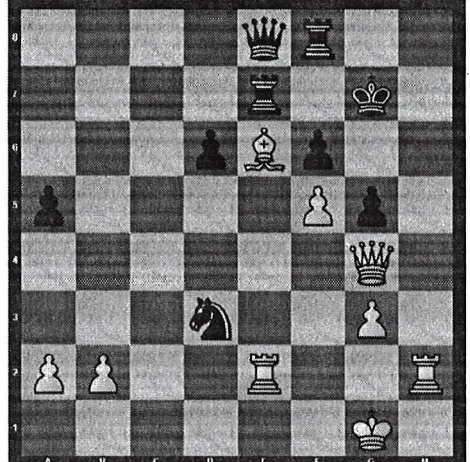
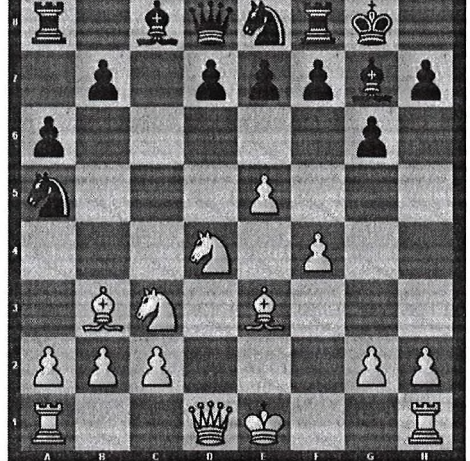
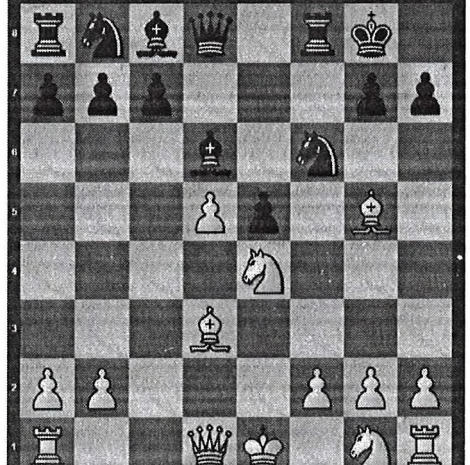
2024/2025 O'QUV YILI UCHUN **SHAXMAT** IXTISOSLIGIDAN KASBIY (IJODIY)
IMTIHONLARINING ME'YORIY TALABLARI VA BAHOLASH MEZONLARI
(Ixtisoslik bo'yicha maksimal ball - 93 ball)

Erkaklar va ayollar

Topshiriq №1	Sharti	Javoblar
	Taxtadagi vaziyat qaysi debyutdan yuzaga keladi? Yurishlar ketma-ketligini notatsiya (yozuv)da ifodalang.	
Topshiriq №2	Sharti	Javoblar
	Ushbu debyut qanday nomlanadi. Yurishlar ketma-ketligini yozib ko'rsating.	
Topshiriq №3	Sharti	Javoblar
	Ushbu debyut qanday nomlanadi va yurishlar ketma-ketligini yozib ko'rsating.	
Topshiriq №4	Sharti	Javoblar
	Ushbu vaziyatda uchtdan yurishlar qilingan. Yurishlar ketma-ketligini yozib ko'rsating. Debyut qanday nomlanadi?	

Topshiriq №5	Sharti	Javoblar
	Ushbu vaziyatda ikkala tomon to'rttadan yurishlar qilishgan. Debyut qanday nomlanadi va yurishlar ketma-ketligini yozib ko'rsating.	
Topshiriq №6	Sharti	Javoblar
	Ushbu vaziyat qaysi debyutdan yuzaga kelgan? Yurishlar tartibini yozing.	
Topshiriq №7	Sharti	Javoblar
	Tomonlar uchtdan yurish qilgan. Debyut qanday nomlanadi? Yurishlar tartibini yozing.	
Topshiriq №8	Sharti	Javoblar
	Debyut qanday nomlanadi? Yurishlar tartibini yozing.	

Topshiriq №9	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Kombinatsiyani toping.	
Topshiriq №10	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №11	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №12	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. O'yin natijasi qanday bo'ladi? Siz qanday yo'l tanlaysiz?	

Topshiriq №13	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Qanday yurishlar qilar edingiz? Dastlabki aniq yurishlarni ko'rsating.	
Topshiriq №14	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №15	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	

Shaxmat ixtisosligi bo'yicha kasbiy-ijodiy imtihonlarining baholash mezonlari.
1-bo'lim savollari

1. Shaxmat ixtisosligi bo'yicha shaxmat nazariyasiga oid kasbiy-ijodiy imtihon sinovlari uchun jami 15 ta topshiriq berilgan. Har bir topshiriqning to'g'ri javoblari uchun 6,2 ball beriladi va maksimal ball miqdori 93 ballni tashkil etadi.

2. Topshiriqlarda nazariy, amaliy, taktika va strategiya, o'yin boshlari (debyut), o'yin o'rtalari (mittelshpil), kombinatsiyalar, hisoblash texnikasi, masala va etyud janrlariga oid turli g'oyalar mujassam etilgan.

3. Dastlabki 8 ta topshiriqda javoblarni belgilashda debyut nomi va yurishlarni notatsiyada (yozuvlarda) ifodalash zarur. Debyut nomini xato yozilganda - 3 ball, agar yurishlar tartibini yozishda texnik xatolarga yo'l qo'yilsa - 3 ball olib tashlanadi. Agar yurishlar umuman, yozuvda ifoda etilmasa, 3,2 ball olib qo'yiladi.

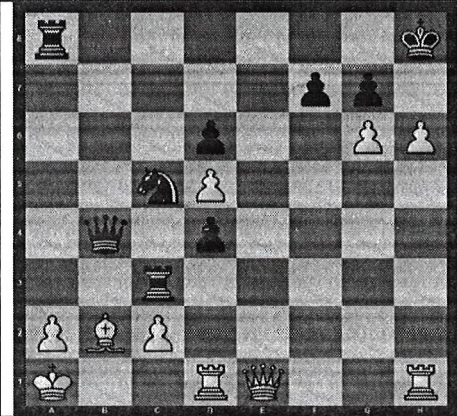
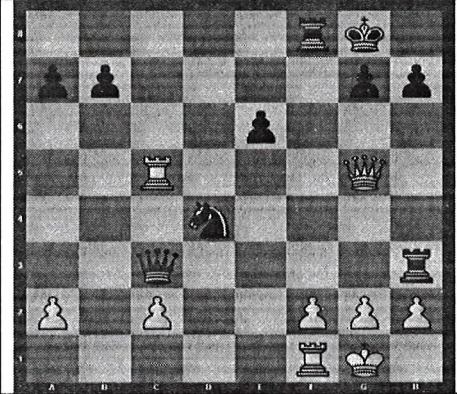
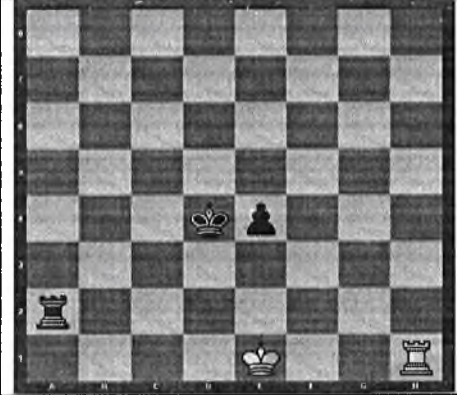
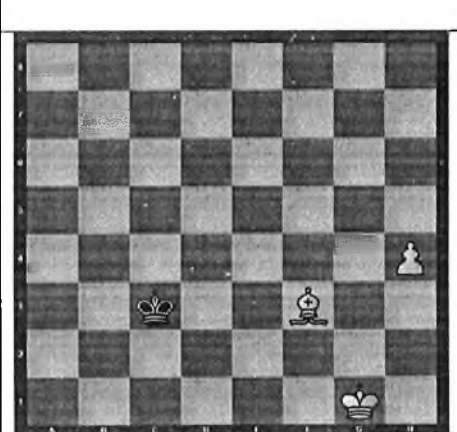
4. 9-15 topshiriqlarda mittelshpilga oid kombinatsiya va nazariy tushunchalar ifoda etilishi lozim, agar to'g'ri ifoda etilmasa ball berilmaydi. To'liq yechim (variantlari bilan) izoh va tushunchalar orqali ifoda etilmasa, umumiy balldan 3 ball olib tashlanadi.

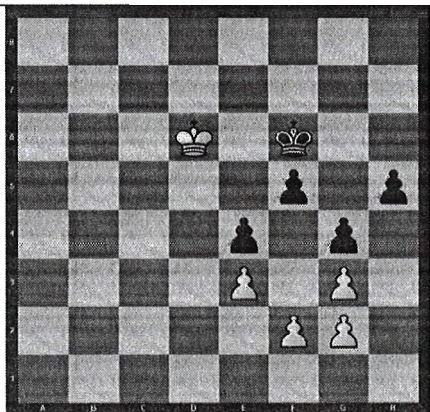
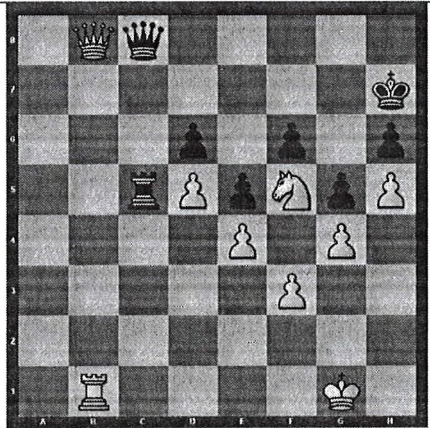
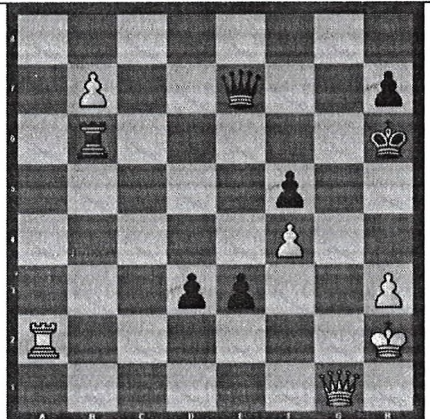
Donalarning nomi	Donalarning qisqacha belgilanishi		ruscha	Donalar tasviri	
	o'zbekcha	inglizcha			
Shoh	Sh	K	Kp		
Farzin	Fz	Q	Ф		
Rux	R	R	Л		
Fil	F	B	C		
Ot	O	N	K		
Piyoda	--	--	--		

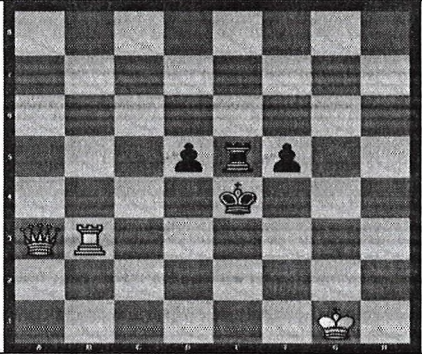
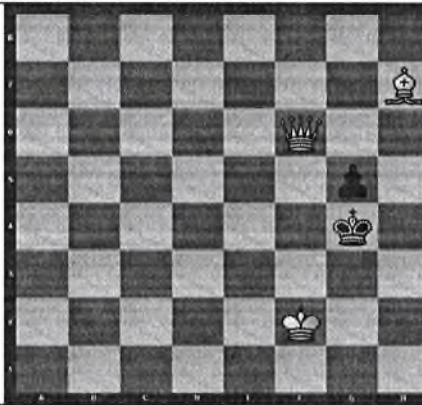
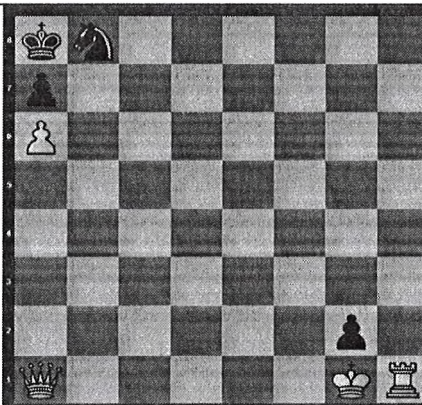
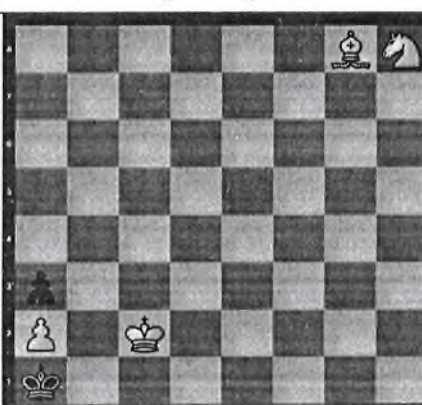
**2024/2025 O'QUV YILI UCHUN SHAXMAT IXTISOSLIGIDAN KASBIY (IJODIY)
IMTIHONLARINING ME'YORIY TALABLARI VA BAHOLASH MEZONLARI
(Jismoniy tayyorgarlik bo'yicha maksimal ball - 63 ball)**

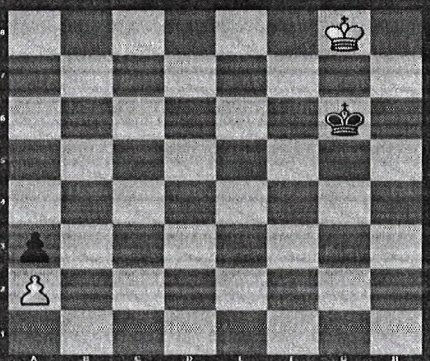
Erkaklar va ayollar

Topshiriq №1	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №2	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №3	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №4	Sharti	Javoblar

	Yurish qoralardan. Kombinatsiyani toping.	
Topshiriq №5	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Siz qanday o'ynar edingiz? Kombinatsiyani toping.	
Topshiriq №6	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Durang qilish imkoniyatini nazariy jihatdan asoslab ko'rsating.	
Topshiriq №7	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. O'yin natijasi qanday bo'ladi? Siz qanday yo'l tanlaysiz?	

Topshiriq №8	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Siz qanday o'ynar edingiz? O'yin natijasini asoslab bering.	
Topshiriq №9	Sharti	Javoblar
	Yurish qoralardan. Siz qanday o'ynar edingiz?	
Topshiriq №10	Sharti	Javoblar
	Yurish oqlardan. Siz qanday o'ynar edingiz? O'yin natijasini aniqlang.	
Topshiriq №11	Sharti	Javoblar

	Masala. Oqlar boshlab ikki yurishda mot qiladi.	
Topshiriq №12	Sharti	Javoblar
	Masala. Oqlar boshlab ikki yurishda mot qiladi.	
Topshiriq №13	Sharti	Javoblar
	Masala. Oqlar boshlab to'rt yurishda mot qiladi.	
Topshiriq №14	Sharti	Javoblar
	Masala. Oqlar boshlab olti yurishda mot qiladi.	
Topshiriq №15	Sharti	Javoblar

	Yurish oqlardan. Himoya yo'lini toping.	
---	--	--

**Shaxmat ixtisosligi bo'yicha kasbiy-ijodiy imtihonlarining baholash mezonlari.
2-bo'lim savollari**

1. Shaxmat ixtisosligi bo'yicha shaxmat taktikasiga oid kasbiy-ijodiy imtihon sinovlari uchun jami 15 ta topshiriq berilgan. Har bir topshiriqning to'g'ri javoblari uchun 4,2 ball beriladi va maksimal ball miqdori 63 ballni tashkil etadi.

2. Topshiriqlarda nazariy, amaliy, taktika va strategiya, o'yin, o'yin o'rtalari (mittelshpil), o'yin oxirlari (endshpil), kombinatsiyalar, hisoblash texnikasi, masala va etyud janrlariga oid turli g'oyalar mujassam etilgan.

3. 1-5 topshiriqlarda mittelshpilga oid kombinatsiya va nazariy tushunchalar ifoda etilishi lozim, agar to'g'ri ifoda etilmasa ball berilmaydi. To'liq yechim (variantlari bilan) izoh va tushunchalar orqali ifoda etilmasa, umumiy balldan 2 ball olib tashlanadi.

4. 6-10 topshiriqlarda o'yinning endshpil jarayonlarida uchraydigan mexanizm va kombinatsion g'oyalar ifodalangan. Xato javoblar uchun ball berilmaydi. Javob to'liq ifoda etilmasa, shuningdek, variantlarning biri to'liq ko'rsatilmasa, 2 ball olib tashlanadi.

5. 11-15 topshiriqlarda o'yin oxirlariga oid etyudlar, ikki, uch, to'rt va besh yurishli mot masalalari ifodalangan. Aniq va yagona yechim ko'rsatilmasa ball berilmaydi. Variant to'liq ifoda etilmasa, 2 ball olib tashlanadi.

Donalarning nomi	Donalarning qisqacha belgilanishi		ruscha	Donalar tasviri	
	o'zbekcha	inglizcha			
Shoh	Sh	K	Kp		
Farzin	Fz	Q	Ф		
Rux	R	R	Л		
Fil	F	B	С		
Ot	O	N	K		
Piyoda	--	--	--		

Kafedra mudiri

Imzo

F.I.Sh